

Bilo je v starih starih časih, prej nego ste bili vi in jaz na svetu, in ljudje še niso poznali jednega pravega Boga. Takrat so še ljudje verovali v krive bogove, kar mi pogansko vero imenujemo. V teh starih časih tedaj, pripovedujejo ondašnji ljudje, bili so tako dobri in srečni časi, kakor še nikoli ne prej ne pozneje. V tej dobi je bilo vse srečno na zemlji; kar je kdo le hotel, dano mu je bilo, nobene bolezni nij bilo, nobene nesreče, povsod je vladal mir in najlepša složnost med ljudmi. Ondašnji ljudje, tako se pripoveduje, bili so pa tudi mnogo boljši od sedanjih; nijso se prepirali niti topli, niti kradli, niti drug drugemu časti jemali, z jedno besedo: nobene hudobije nij bilo na zemlji med ljudmi. V tej presrečnej dobi je hodila po zemlji prekrasna boginja, katero so ljudje „pravico“ imenovali. Ta boginja je prebivala med ljudmi, bila jim je dobra in jim delila pravice. Tega ravno nij bilo treba toliko, ker se takrat ljudje nijso prepirali med soboj, ter jim tudi nij bilo treba pred sodnijo. Ljudjé so bili takrat blazega, plemenitega in krotkega srca. Ali ti zlati časi nijso trajali dolgo. Ljudjé so postali bolj in bolj hudobni, začeli so se prepirati, sovražiti, drug drugemu njegovo blago jemati, ter naposled o grôza — še celó ubijati se. Takrat je boginja „pravica“ jokajoč zapustila zemljo in ljudi, ter je otišla. Od istega časa si morajo ljudje z velicim trudom in težavo iskati pravice in srečen je vsak, kdor jo najde.

Kaj se učite, otroci, iz te pripovedke? To vem da jo nemate za resnico! A to stoji, da so ljudjé že od pamtíveka imeli pravico za nekaj božjega, ter so storili vse, da bi jo bili dobili zopet nazaj v svoje kočé in gradove.

Tako vas sem nekoliko kratkočasil, ljubi otroci; ako bodete pridni, drugič vam povem kaj družega. A vi lepo pazite na vse, kar čitate v „Vrtei.“

Dr. M. M.

Ivanek in Miško.

Ivanek je stare ljudi vselej lepo pozdravljal in slušal, kar so mu rekli.

Necega dne gresta Ivanek in Miško mimo ovočnega vrta starega Marka, ki je ravno hruške obiral. Mišku se sline pocede na lepe rumene hruške, ter reče: „uh, lepih hrušek, da mi je samo jedna!“ Sosed Marko ju ugleda, in reče: „pojdi k meni Ivanek, sosed Marko ti bo dal zrelih hrušek.“ Ivanek stopi v vrt in dobi polno kapo ovočja. „Ali ne boste dali meni nič,“ reče Miško. „Idi ti od koder si prišel,“ reče mu Marko, „kaj ne, zdaj bi rad vzel kapo z glave, a drugekrat kakor bi ti na glavi prirasla.“

Ivanek in Miško gresta dalje. Na cesti srečata starega očeta Novaka, ki je šel s sejma domóv. „Stoj, Ivanek,“ reče oče Novak, „da ti dam malo pogače.“ To rekši, odreže mu velik kos lepega kruha. „A tebi,“ reče Mišku, „ne dam niti drobtine; ker ti ne znaš k mojej roki pristopiti, moja roka ti tudi ne more kruha deliti.“ To zaboli Miška in oba gresta dalje.

Prideta mimo župnikovega stanovanja. Župnik zeló priletan gospod pokliče Ivanka k sebi in mu podari lepo knjižico s pozlačenimi koranicami, rekoč: „evo, kupil sem ti lepo knjižico; ker si zmirom dober, treba da imaš tudi lepo knjižico. A Mišku rečejo gospod župnik: „tudi tebi, sem kupil knjižico, a dobiš jo takrat, kadar vidim, da se lepo védeš kakor Ivanek.“ Od sih dob se je Miško poboljšal in lepo obnašal proti vsacemu človeku.